

2007-BEN AZ ÉV IGEHIRDETÉSE

Cseri Kálmán:

OROSZLÁN ANYA

ALAPIGE: Ez 19,1-9

Te pedig kezdj siratóéneket Izráel fejedelmeiről, és ezt mondd: Mi volt anyád? Nőstény oroszlán, oroszlánok között hevert, ifjú oroszlánok között nevelte föl a kölykeit. Nagyra nevelte egyik kölykét, ifjú oroszlán lett az, megtanult zsákmányt ejteni, és embert is evett. De népeket hívtak össze ellene, foglyul ejtették vermükben, és megláncolva vitték el Egyiptom földjére.

Amikor anyja látta, hogy hiába várja, oda lett a reménysége, fogta egy másik kölykét, és azt tette ifjú oroszlánná. Ez járt-kelt az oroszlánok között, ifjú oroszlánná lett, és megtanult zsákmányt ejteni, és embert is evett. Lerontotta palotáikat, rommá tette városait, rettegett az egész ország hangos ordításától.

De összefogtak ellene a környező tartományok népei, és kivetették rá hálójukat, foglyul ejtették vermükben. Láncra verve ketreche zárták, és elvitték Babilónia királyához, elvitték a börtönbe, hogy ne hallják többé a hangját Izráel hegyein.

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk, köszönjük, hogy ilyen egyszerű gyermeki hittel tárhatjuk eléd gondjainkat, gondolatainkat, kéréseinket.

Megvalljuk, hogy mi is így tapasztaljuk, hogy nagy homály és sötétség uralkodik körülöttünk, és a bűn megsokasodik, a szeretet pedig valóban sokakban meghidegül – olykor bennünk is, Atyánk.

Annál inkább köszönjük, hogy jöhetünk hozzád egy munkanapnak a végén is, kiönthetjük a szívünket, s kinyithatjuk a szívünket előtted, hogy te töltsd meg azt olyan mennyei kincsekkel, amiket csak tőled kaphatnak a benned hívők. Látod, hogy magunk sem tudjuk, hogy igazán hiszünk-e, hitnek nevezhető-e ez a kicsi bizalom, ami ott van bennünk. De köszönjük, hogy te a kicsi hitre is nézel, és azt meg tudod erősíteni.

Kérünk, hogy a nagy homályban és sötétségben ragyogtasd fel a te igédet, sőt veled magaddal hadd találkozzunk itt most Jézus Krisztus, aki a világ világossága vagy. Vedd el a fáradságunkat, nyitogasd a szemünket, világosítsd meg értelmünket, ajándékozz meg minket a veled való találkozással.

Ámen.

Igehirdetés

Sokan olvassuk most Ezékiel könyvét napról napra bibliaolvasó vezérfonalunk szerint. Ebben a prófétai könyvben különösen is sok olyan kép, képes kifejezés és hasonlat van, amit első olvasásra sok bibliaolvasó nem ért. Nem is érthet, hiszen ezek a képek magyarázatra szorulnak. Itt is mindenféle oroszlánokról olvasunk, amik ráadásul valami miatt pórul jártak, mert az egyiket Egyiptomba vitték, a másikat meg Babilonba, hogy ne hallják az ordításukat.

Miről van itt szó, kikről van itt szó, és honnan lehet ezt tudni pontosan?

Az akkori hallgatóknak és olvasóknak ez egyértelmű volt, ezeket a jelképeket ők azonnal értették, de ennek már két és félezer éve, úgyhogy nem csoda, ha számunkra ez nem világos első olvasásra. Viszont minden ige világosabb lesz, ha megnézzük azokat a párhuzamos helyeket, amikre hivatkozik a Szentírás. A régi fordításban, a Károli Bibliában minden vers, minden mondat alatt kicsi betűkkel és számokkal ott van egy vagy több bibliai hely megnevezése. Az új fordítás meg azt a módszert választotta, hogy minden lap alján összesítve vannak ott ezek. Mindig a jobb alsó sarokban találunk apró számokat és betűket, és ott van az is, hogy a felelet levő szakasz melyik verséhez kapcsolódnak azok.

Ha valaki veszi a fáradságot és fellapozza ezeket a helyeket, pl. ebben az esetben egyszerre világossá lesz számára, hogy kikről van itt szó, anélkül, hogy hosszas tanulmányokat kellene végezni.

Szeretném javasolni, hogy aki egy kicsit is alaposabban, igényesebben akarja olvasni a Bibliát, ne sajnálja a fáradságot, nem kellene ehhez órák, hogy ezeket az igéket kikeresse, legfeljebb két vagy három, vagy legtöbbször egy ilyen igét kell kikeresni, és máris az egyik ige megvilágítja a másikat. Kálvin János mondta: legjobb, ha az ige az igét magyarázza. Ezért is gyűjtsük a párhuzamos helyeket, tegyük egymás mellé ezeket, és egyiktől a másik világosságot kap.

Oda van írva mindegyik bibliafordításban, hogy 2Királyok 23. Ebben a fejezetben van szó a kicsi Júda országának utolsó királyairól. Az utolsó istenfélő király egy bizonyos Jósiás nevű uralkodó volt, akiről rendkívül szép dolgokat mond Isten igéje. Csak egy mondatot olvasok a 2Királyok 23-ból: "Nem volt hozzá hasonló király őelőtte, aki úgy megtért volna az Úrhoz teljes szívvel, teljes lelkével és teljes erejével, egészen a Mózes törvénye szerint; és utána sem támadt hozzá hasonló."

Ez volt Jósiás. Megtisztította a bálványszobroktól az országot, megtisztította az istentiszteletet, mert mindenekelőtt megtisztította Isten az ő szívét és gondolatait. Nagy lelki, hitbeli reformáció kísérte az ő uralkodását, és ezzel mindig együtt szokott járni sok társadalmi probléma megoldódása is, sőt nagyon gyakran még gazdasági fellendülés is.

Itt is ez volt a helyzet. Jósiás azonban egy szerencsétlen háborúban meghalt, és akkor lépett a porondra az ő egyik felesége. Királyoknak több feleségük is kellett, hogy legyen, mert az adta a rangot, hogy kinek hány van, és neki is volt egy Hamutál nevű felesége, akire valóban illik az, amit Ezékiel így fogalmaz: orozslántermészetű anya volt. Ez a Hamutál azonnal elintézte, hogy az egyik fia, Joakház legyen a király.

Joakház azonban nem sokáig, mindössze három hónapig uralkodhatott, mert teljesen ok nélkül harcba keveredett az egyiptomi fáraóval, és a fáraó, így, ahogy olvastuk, megbilincselve magával vitte, és ott pusztult el Egyiptomban.

Hamutálnak nem sikerült, hogy egy másik fiát tegye az egyik fia utódává, hanem Jósiásnak egy másik feleségétől származó fia lett az utód, aztán majd annak a fia. Ekkor azonban Hamutál ismét akcióba lépett, és következett egy másik fia a trónon, egy bizonyos Sedekiás vagy Cidkijjá – ez a két név ugyanazt a személyt jelöli –, aki Júda országának az utolsó uralkodója volt.

Mindent elkövetett tehát ez az asszony, hogy a gyerekei a trónra jussanak, uralkodjanak, és ahogyan itt olvastuk, zsákmányt szedjenek, és még embereket is ettek. Nyilván nem úgy, hogy kannibálökká váltak, hanem úgy, hogy olyan erőszakos uralkodók voltak, hogy ebbe az erőszakba sokan belepusztultak.

A Királyok második könyvéből megtudjuk, hogy ez az orozslánanya Hamutál volt. Az orozslánnak ez a próféta beszéd a negatív tulajdonságait tartja szem előtt: erőszakos, vérengző, ragadozó, kegyetlen. (Nem

tévesztendő össze ez a kép egy másikkal, hogy Júda törzsének az orozslán volt a szimbóluma, és ott viszont az orozslánnak a pozitív tulajdonságaira tették a hangsúlyt: az erőre, a bátorságra). Itt most Hamutál ennek a ragadozónak a negatív tulajdonságait személyesítette meg, és ezeket hagyományozta át a fiára is, úgy, hogy Jósiás után volt még négy királya Júdának, de egyik sem volt istenfélő, mindegyikről ilyen szomorú minősítést olvasunk: azt cselekedte, ami utálatos az Úr előtt.

Ilyenek voltak Hamutálnak a fiai is. Ráadásul nem tanult ez az orozslán anya a maga kárán. Az egyik fiát elhurcolta az egyiptomi fáraó és ott pusztult el, akkor a másikat is odaszuszakolta a trónra, őt meg elhurcolta a babilóniai király és ott pusztult el. Ráadásul olyan kegyetlenül bánt el vele, hogy a szeme láttára végeztette ki a gyerekeit, és utána megvakíttatta, hogy ez legyen az utolsó élménye az életből mint látó embernek, hogy a fiai pusztulását látta.

Ennyi a rövid értelmezése ennek az orozslánokról szóló történetnek, és most néhány olyan összefüggésre figyeljünk fel, ami számunkra is hasznos lehet.

1. Az első ez az egyszerű megfigyelés, hogy orozslán anyáknak gyakran orozslán kölykeik lesznek. Nem mindig, vannak kivételek, hogy egy-egy ilyen szülőnek melegszívű, áldozatkész, jó gyermeke is lesz, de ez a ritkább. Az általános az, hogy amit otthonról hoz, azt viszi tovább. Amit otthon látott és hallott, még ha sokszor egy ideig, főleg kamaszkorában nem ért is egyet vele, amikor felnőtt, ő is ugyanazt fogja folytatni. A legtöbbször, a leggyakrabban ez történik.

Ravasz Lászlótól olvastam egyszer ezt a nagyon elgondolkodtató mondatot: naponta millió példaadás válik le rólunk. Még csak nem is azt mondja: példát adunk, mert ha nem akarunk adni, akkor is leválik rólunk naponta millió példaadás. Aki vagyok, az beszél és az hat. A negatív és pozitív tulajdonságaim egyaránt hatással vannak a környezetemre. Akarom, nem akarom. Képmutatással egy ideig lehet fékezni ezt a hatást, de az álarcok le szoktak hullani egy óvatlan mozdulatnál és meglátszik a valódi énje valakinek. Még az álarcon keresztül is hatni szokott az ember valódi énje. Hiába akar valaki kegyesnek látszani, a beszéde elárulja. Mint ahogy Péternek mondták nagypéntek hajnalán, Kajafás udvarán: a beszéded elárul téged. A szavaid, a tekinteted, egy meggondolatlan arcrándulás, ahogy valamire reagálsz. Az igazi énjét senki sem tudja sokáig rejtegetni és igazán elrejtetni. Leválik rólunk sok-sok példaadás.

Hamutálnak, aki orozslántermészetű asszony, ilyen természetű gyerekei lesznek. Különösen, ha így is neveli őket. Ő ilyenné akarta nevelni őket, és annak örült, hogy ilyen jellemmel – vagy jellemtelenséggel – kerültek a trónra.

Ez egyrészt arra figyelmeztet minket, hogy nagyon nagy a felelősségünk, másrészt arra, hogy nagyon nagy lehetőség is az, hogy ez a törvény érvényesül. Nagy a felelősségünk, mert semmit nem tehetünk következmények nélkül. Főleg, amíg kicsik a gyerekek.

Szinte lefényképezik a szülőket, a felnőtteket és ő is, mint egy kis majmóca, utánózni akarja. Ez tudattalanul is beidegződéssé válik neki. Aztán jön egy időszak, amikor lázad ellene, amikor semmi nem jó, amit anyám apám mond meg tesz, de az már bevésődött közben az ő szíve mélyére, és a lázadás korszaka után hasonlítani fog apjához, anyjához. Ugyanúgy félreneveli a gyerekeit stb., mert arra látott példát, az a minta volt előtte.

Egyáltalán nem mindegy tehát, hogy mit látnak, mit hallanak tőlünk. Ebből nem az következik, amit mai szóval kifejezve így szoktak mondani: akkor görcsöljek és igyekezzek valaminek megfelelni, mert jaj, mit látnak, mit hallanak tőlem. Nem. Ebből az következik, amiről a Szentírás nagyon egyszerűen és természetesen szól: szentek legyetek, mert én szent vagyok – mondja az Úr. Aki Jézus Krisztust hittel befogadta az életébe, az engedje, hogy Jézus növekedjék benne, mi meg legyünk egyre kisebbek, a velünk született vagy belénk nevelt természetünk. Ne az a sok rossz példa formáljon minket, amit látunk magunk körül, hanem lehetőleg annak a példája, aki maga is mondta: Példát adtam nektek, hogy ahogy én cselekedtem, ti is úgy cselekedjétek – mondta ezt Jézus a tanítványainak. Van mi előttünk példa, szuper példa. Egy bűn nélküli valakinek a példája, aki megmutatta, hogy így is lehet élni, és lehet Őhöz hasonlóan élnünk, ha a megszentelődésben növekedünk.

A gyerekeket említettem az előbb. Ők azért is nevelnek bennünket, felnőtteket, mert tükörré válhatnak. Egy szülő okvetlenül viszontlátja a saját hibáit a gyerekeiben. Van-e alázata elítélni önmagát? Van-e bátorsága változni? Ha hívó ember, az lesz-e ebből, hogy bűnbánattal odaborul Isten elé, és azt mondja: Uram, ilyen nem akarok maradni, amilyené máris tettem a gyerekeimet. Én hozzád szeretnék hasonlítani. Ennek a készségnek kell ott lennie bennünk. Nem mi gyúrjuk át magunkat. Mi mindnyájan oroszlántermészettel születtünk, de van lehetőségünk arra, hogy Jézus Krisztus példája világítson, meg az Ő bennünk való élete, aki hittel Őt befogadta.

Olyan szép Keresztelő János programja, mindnyájan ismerjük: „Neki növekednie kell, nekem pedig egyre kisebbé válnom.” Lehet, hogy oroszlántermészetű felmenőink voltak, de nem kötelező nekünk úgy élni és meghalni.

Egy misszionárius írta le, hogy egy konferencián együtt lakott egy hétig azzal a Stanley Jones-szal, akinek több könyvét is ismerik a testvérek. India misszionáriusa volt ő. Azt mondta: kevés ember formált annyit rajtam, mint Stanley Jones, mert egyebek között egy héten át nem hallottam, hogy bárkiről rosszat mondott volna, és nem mondott saját magáról semmi jót. Nem prédikált ő ott a szobatórsának. Reggeltől estig folyt a munka. Este fáradtan beestek az ágyba, de valami feltűnt ennek a kollegának: ez senkiről nem mond rosszat, magáról meg semmi jót. Nem dicsekszik és nem bánt senkit. Ilyen emberrel ritkán lehet találkozni, és ez formálta.

Erről van itt szó, és ez kicsiben, a magunk helyén, a magunk módján mindannyiunk lehetősége. Nem kell

erőlködni, a megszentelődésben kell növekedni. Engedni kell Jézust szóhoz jutni és megerősödni magunkban, és hatni fog a példánk másokra is.

2. A másik, amire figyeljünk fel: nem olyan nehéz oroszlán gyerekeket nevelni, mert mindnyájan oroszlántermészettel születtünk. Erről szól a Biblia elejétől a végéig, hogy nem is kell nagyon ilyené nevelni, legfeljebb ezeket a tulajdonságokat elő lehet hívni, meg lehet erősíteni, lehet igazolni valakiben, hogy legyen program a számodra, hogy ilyen legyél, de nem kell belénevelni, mert bennünk van.

Erről nekünk nem szabad elfeledkeznünk, különösen ma, amikor több, emberrel foglalkozó tudomány és áltudomány azt igyekszik bizonygatni, hogy alapján véve mi jók vagyunk. Vannak kisebb-nagyobb hibák, de ezeket önkorrekcióval lehet javítani. Arra kell megtanítani az embereket, hogy bizonyos tréningekkel, egyebekkel hogy tudják kijavítani a hibájukat.

Csakhogy a Biblia, ami a legmélyebben ismeri az emberi természetet, azt mondja: nem így van! A szomorú helyzet az, hogy egészen tönkrementünk mi belsőleg, lelkileg, mióta Isten nélkül élünk. Annyira tönkrementünk, hogy a jó után legfeljebb vágyakozhatunk, de képtelenek vagyunk makulátlan, tiszta, igazi jót és szépet mondani, gondolni, cselekedni. Különösen az Isten mércéjének megfelelő jóra teljesen képtelenek vagyunk. Oroszlántermészettel születtünk.

Ez jellemző ránk, hogy zsákmányt szerezni és embereket enni. Erre vagyunk beállítva. Megszerezni mindent, amit csak lehet: anyagiakat, ismereteket, emberek elismerését. Sokszor azt sem figyeli az ember, hogy mibe kerül, főleg akkor nem, ha mással fizeteti meg az árát. Az, hogy embereket evett, megint mondom: nem feltétlenül a kannibalizmust jelenti. Fel tudjuk mi falni egymást szép lassan, módszeresen évek alatt is.

Pál apostol a Gal 5,15-ben írja: „Vigyázzatok, mert ha egymást marjátok és faljátok, akkor egymást lassan felemészítitek!” Ez ismeretlen teljesen, hogy „egymást marni”? Különösen, akik tudják, hogy mi fáj a másoknak, azt az egy szót, azt az egy mondatot kellő pillanatban, kellő hangsúllyal mondani. Nem nyúlt ő hozzá egy ujjal sem, dehogyan bántja! Csak éppen belepusztul a másik. Előbb lehervad az öröm az arcáról, aztán megrendül a bizalom a szívében, aztán lehet, hogy néhány esztendővel megrövidül az élete, mert marták és falták egy életen át.

Sok oka lehet ennek, Isten nagy kegyelme lenne az, ha ma este őszintén megkérdeznénk: Uram, mennyi van még bennem az oroszlántermészetből? Nem akarok oroszlán lenni. Se kis oroszlán, se öreg oroszlán. Nem akarok arra berendezkedni, hogy csak szerezni és embereket enni. Dehogyan akarok embereket enni! Embereket szeretnék gazdagítani, boldoggá tenni. Még azokat is, akik engem esetleg marnak. Te ennek a lehetőségét megígérted, Uram. Gyere akkor, és tegyél képessé erre.

S tudjátok, milyen öröm olyan emberért áldozatot hozni, aki nekünk folyamatosan kárt okoz, vagy kárt akar okozni? Ez azoknak az örömük, akiknek Jézus

Krisztus ezt a természetet a szívébe oltja: nem szerezni és ártani akarok, hanem másokat gazdagítani és másokért áldozatot hozni.

Ne felejtjük el, hogy mindnyájan harapós természettel születünk. Az első testvérpár már nekiugrott egyik a másiknak. Káin sem falta fel Ábelt, de Ábel vére kifolyt és az égre kiáltott. Egy bunkósbot segítségével kellett hozzá, és nagyon sokféle modern bunkósbotot tanultunk meg használni, hogyan lehet ártani egymásnak.

Kérjük a mi Urunkat, egészen tisztítsa meg miniket az ilyen indulatoknak a csírájától is. Mert megvalósítani sokszor félünk, de ott fortyog bennünk a harag, a bosszúvágy, a sértettség, az irigység. Ezek oroszlán-indulatok. Ehelyett szabad nekünk kérnünk azt, amiről Pál apostol írt a Filippieknek: „Az az indulat legyen bennetek, ami a Krisztus Jézusban.” Mert ez lehetséges. Aki önmagát megüresítette, szolgáló formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és engedelmes volt egészen a kereszthalálig. Aki nem szerezni akart, hanem adni, még önmagát is odaadni, és ezt az utat ragyogtatta fel a benne hívők előtt is.

3. Amit szeretnék még megemlíteni: az a szerencsétlen oroszlántermészetű Hamutál nem tanult még a személyes tragédiájából sem. Az egyik fiát, akit ő erőszakolt a trónra, elviszi Nékó fáraó Egyiptomba, és ott pusztul el. Akkor a másikat is odaerőszakolja a trónra. Nem tanul.

Miért nem tanulnak az ilyen emberek, akik tudatosan is oroszlántermészetűek akarnak lenni? Azért nem, amit Pál apostol ír az Efézusi levélben. Így olvassuk ezt: „Az ő elméjükre sötétség borult, elidegenedtek az Istennek tetsző élettől, mert megmaradtak tévelygésükben, és megkeményedett a szívük. Ezért erkölcsi érzékükben eltompulva, gátlástalanul mindenféle tisztátalan tevékenységre vetemedtek nyereségvágyukban.” (Ef, 4,18-19).

Minden szót külön hangsúlyozhatnánk itt. Az oroszlánokat is a szerzés vezérelti. Itt is a nyereségvágyat említi Pál apostol. Eltompultak az érzeik, erkölcsi érzékenység nélkül bármilyen gonoszságra képesek, mert nem találják rossznak az oroszlántermészetet. Sőt azt mondják: az élelmes ember ilyen. Ebben a világban, amiben élünk, az eszmény az oroszlántermészet lett. Aki feltalálja magát, kiverekszi magának, megszerzi, ha célul tűzte ki és így tovább.

Ezzel szemben a Biblia nekünk Jézus Krisztusnak a báránytermészetét ajánlja. Nehezebb báránytermészettel élni. Azzal sokszor visszaélnék. Ott nem lehet olyan gyorsan boldogulni. Ott nem lehet mindent megszerezni, amit az ember meg akarna. Ott visszariad az ember, ha valakinek ártania kellene, és nem fog neki ártani. Inkább lemond valamiről, de embert nem eszik. Nehezebb báránytermészettel élni, de azt mondja a Szentírás, hogy végül is a báránytermészetűek győznek. Az oroszlánokat: az egyiket elviszik ide, a másikat oda. Megvakítják, megbilincselik, ketreche zárják. A természetük önmagában hordja az ítéletét.

De akikben Jézus Krisztus természete van, azok tartoznak az igazi győztesekhez. Mert magáról az Is-

ten Bárányáról, Jézusról is ezt mondja a Szentírás, így olvassuk ezt a Jelenések könyve 5. részében, ahol egy mennyei istentiszteletnek a leírása van:

„És láttam, hogy a trónus és a négy élőlény közelében, a vének között, ott áll a Bárány: olyan volt, mint akit megöltek. A Bárány odament, és átvette a könyvet a trónuson ülő jobb kezéből; és amikor átvette, a négy élőlény és a huszonnégy vén leborult a Bárány előtt – mindegyiküknél hárfa volt és aranycsésze, tele füstölőszerrel –, és új éneket énekeltek ekképpen: Méltó vagy arra, hogy átvedd a könyvet és feltörd annak pecsétjeit, mert megölettél és véreddel vásároltad meg őket Istennek minden törzsből és nyelvből, és királysággá és papokká tetted őket a mi Istenünknek, és uralkodni fognak a földön.”

Itt arról van szó, hogy azt a bizonyos könyvteker-cset, amelyikben a világtörténelem van megírva, senki nem meri átvenni a Mindenható kezéből. Ki tudja megvalósítani Isten akaratát? Ki tudja átlátni az egész történelmet? És akkor lép oda a Bárány. Minden különös erőfeszítés nélkül átveszi a könyvet, és az Isten átadja neki a könyvet, és akkor borulnak le még a mennyei lények is előtte. Mert itt derül ki mindenki számára, hogy csakugyan neki adatott minden hatalom mennyen és földön. De Ő ezt a hatalmát nem oroszlántermészettel mások rovására, hanem báránytermészettel mások javára használta.

Isten segítsen minket, hogy meglássuk, mennyi bennünk még az oroszlán, annak a negatív tulajdonságait tekintve. És Isten oltson vágyat a szívünkbe, hogy igazán el tudjuk mondani: „Szeretnék lenni, mint Ő, alázatos, szelíd.”

Imádkozzunk!

Úr Jézus Krisztus, te tudsz minket elsegíteni igazi önismeretre. Néha olyan ügyesen tudjuk álcázni a bennünk rejtőző oroszlánindulatokat. Még magunk is elhisszük, milyen szelíd, kedves, kulturált, udvarias, vallásos emberek vagyunk. Szeretnék a te igéd tükrébe belenézni. Adj nekünk valós képet önmagunkról. Semmihez nem akarunk ragaszkodni, ami nem belőled való, Urunk Jézus Krisztus. Minden után vágyakozunk, és mindenért könyörgünk együtt is, aki te vagy, és amit tőled kaphatunk.

Szeretnék megtanulni tőled, hogy te szelíd és alázatos szívű vagy, és nem akarjuk szégyellni magunkat emiatt. Szeretnék megtanulni kritikus helyzetekben is úgy viselkedni, ahogyan arra te példát adtál. Tudjuk, hogy szelídséged nem azonos a mulyasággal és a gyámoltalansággal. Segíts, hogy tudatosan szelídek akarjunk lenni, tudván azt, hogy a végső igazi nagy győzelem a szelídeké.

Kérünk, beszélj velünk még tovább is ezeken az igéken keresztül, és segíts ebben a csendben is imádkozni.

Ámen.

Cseri Kálmán, 2007. január 11.